

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.13.2017.JS

Warszawa, 11 kwietnia 2017 r.

**Kierownik
Specjalistycznego Ośrodka
Wsparcia dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie
ul. Wilcza 60 lok.19
00-679 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 poz. 930 z późn. zm.), w związku z art. 7 ust. 1 pkt 6 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 29-31 marca 2017 r. kontrolę kompleksową w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Warszawie. Przedmiotem kontroli była organizacja i funkcjonowanie specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią Magdalenę Pietrowską Kierownika Ośrodka bez zastrzeżeń w dniu 31 marca 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację zadań oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzony jest przez Fundację Centrum Praw Kobiet na zlecenie Miasta Stołecznego Warszawy na podstawie corocznie zawieranych umów. Na realizację zadania publicznego ze środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Miasta Stołecznego Warszawy przekazano następujące środki: w roku 2015 kwotę w wysokości 337 387 zł, w roku 2016 kwotę w wysokości 341 000 zł, w roku 2017 kwotę w wysokości 358 000 zł. Ze sprawozdań finansowych składanych do Miasta Stołecznego Warszawy wynika, że dotacje przekazane w roku 2015 i 2016 zostały wydatkowane w całości na koszty związane z prowadzeniem Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia zajmuje lokal o powierzchni 262 m² na drugim piętrze budynku wielorodzinnego w Dzielnicy Warszawa-Śródmieście. W lokalu znajduje się: 8 pokoi mieszkalnych w sumie na 30 miejsc, kuchnia, aneks kuchenny, jadalnia, świetlica z kąciakiem zabaw dla dzieci i miejscem do nauki, pralnia i suszarnia, dwie łazienki, w których są trzy prysznice, trzy umywalki oraz dodatkowo dwie toalety umywalkami, garderoba, pokój biurowy, pokój psychologa.

Z powyższego wynika, że Ośrodek nie spełnia standardów dotyczących odpowiedniej liczby łazienek o jakim mowa w § 1 ust. 1 pkt. lit. d rozporządzenia (jedna łazienka na 5 osób).

Zakup żywienia, odzieży i obuwia, środków higieny osobistej i środków czystości dokonywany jest przez mieszkanki z posiadanych środków własnych. W przypadku braku własnych środków Ośrodek udziela stosownego wsparcia rzeczowego. Podczas kontroli ustalono, że Ośrodek pozyskuje pomoc rzeczową również w formie darowizn od podmiotów komercyjnych. W Ośrodku jest ogólnodostępny Internet, mieszkankom udostępniane są laptopy.

Na dzień 29.03.2017 r. w Ośrodku zatrudnionych było 8 osób:

1. Kierownik SOW – zatrudniona na ½ etatu - osoba zatrudniona na stanowisku kierownika posiadała ukończone studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej, jednak nie spełniała kolejnego wymagania kwalifikacyjnego, o którym mowa w art. 6a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie 3-letniego stażu pracy w pomocy społecznej.
2. Pracownik pierwszego kontaktu.
3. Pracownik socjalny.
4. Pedagog, pełniący również funkcję pracownika pierwszego kontaktu (dyżury popołudniowe/weekendowe/nocne).
5. Psycholog dziecięcy.
6. Prawnik.
7. Psychologa/terapeuta (prowadzący również grupę wsparcia).
8. Psycholog prowadzący grupę wsparcia.

Osoby zatrudnione w Ośrodku spełniały wymogi kwalifikacyjne o jakich mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r.

Zgodnie ze złożonymi pisemnymi wyjaśnieniami, świadczenie pracy w Ośrodku z dniem 31.03.2017 r. kończą: kierownik Ośrodka, pracownik socjalny, psycholog/terapeuta dla dorosłych, pracownik pierwszego kontaktu wykonujący dyżury popołudniowe, psycholog dziecięcy.

Organizacja placówki określona została w Regulaminie Organizacyjnym Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjętym na posiedzeniu Zarządu Fundacji Centrum Praw Kobiet w dniu 19.12.2011 r.

Ośrodek zapewnia schronienie osobom doświadczającym przemocy rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod ich opieką, bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją mieszkanek co jest zgodne z § 1 rozporządzenia.

W sumie z wszechstronnej pomocy Ośrodka skorzystało 101 osób w roku 2015 r. oraz 119 osób w 2016 r., w tym pomocy w formie schronienia skorzystało w 2015 r. – 77 osób, w 2016 roku – 92 osoby, zaś w roku 2017 – 12 osób.

Pobyt 69 osób (w tym 34 kobiet i 35 dzieci) trwał krócej niż 3 miesiące, a 47 osób (w tym 22 kobiet i 25 dzieci) od 3 do 6 miesięcy. 7 osób (3 kobiety i 4 dzieci) przebywało w ośrodku powyżej 6 miesięcy.

Przedłużenie pobytu w Ośrodku następowało na wniosek klientki, po uwzględnieniu sytuacji w każdym indywidualnym przypadku.

Ośrodek nie zapewnia pomocy specjalistów całodobowo. Zapewnia natomiast kobietom opiekę i pomoc pracowników pierwszego kontaktu. Zadanie to realizowały dwie osoby, przy czym jedna z osób pełniła dyżury w weekendy oraz w godzinach popołudniowych i wieczornych (do godziny 23). Osoby te, jako pierwsze kontaktowały się z kobietami, które wyrażały chęć i potrzebę wprowadzenia się do Ośrodka. Po podjęciu decyzji o przyjęciu klientki do Ośrodka przeprowadzały całą procedurę przyjęcia, a następnie podejmowały działania w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji osoby zamieszkującej w SOW, kierując je do specjalistów zatrudnionych w Ośrodku.

Adres Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia jest zastrzeżony, ze względu na konieczność zapewnienia osobom zamieszkującym w SOW bezpiecznego schronienia. W Ośrodku jest zamontowany system monitorujący, co zwiększa bezpieczeństwo mieszkanek oraz ich dzieci.

SOW zapewnia na bieżąco **poradnictwo prawne**, zarówno klientkom stacjonarnym i ambulatoryjnym. W ramach bezpośrednich konsultacji prawnych prawniczki sporządzały wszelkie niezbędne pisma procesowe, jak również kierowały do Sądów stanowiska Fundacji dotyczące toczących się postępowań w sprawach mieszkanek Ośrodka.

W kontrolowanym okresie SOW zapewniał specjalistyczną **pomoc psychologiczną**. Psychologowie udzielali wsparcia i konsultacji mieszkankom, jak również prowadzili krótkoterminową terapię.

W okresie poddanym kontroli SOW zatrudnił **pracownika socjalnego**, który pracował z każdą mieszkanką Ośrodka oraz udzielał porad ambulatoryjnie. Do jego zadań należało udzielenie klientkom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, zawodowych, rodzinnych oraz wsparcia w podejmowaniu nowych ról i działań zmierzających do zmiany sytuacji życiowej. Po przyjęciu do Ośrodka pracownik socjalny wraz z klientką opracowywał indywidualny plan pracy, który miał na celu rozwiązanie konkretnych spraw socjalnych związanych przede wszystkim z uregulowaniem kwestii mieszkaniowych, zawodowych oraz podejmowania innych działań nastawionych na zmianę sytuacji życiowej. Do zadań pracownika socjalnego należało również towarzyszenie klientkom w kontaktach z instytucjami oraz nawiązywanie

kontaktów z instytucjami. W sumie w latach 2015-2016 dwadzieścia mieszkanki SOW otrzymało mieszkania socjalne.

SOW zapewnił prowadzenie **grupy wsparcia dla mieszanek**. Spotkania grupy odbywały się w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia, z częstotliwością raz na dwa tygodnie. Grupa miała charakter terapeutyczny i prowadzona była każdorazowo przez dwie terapeutki.

W okresie poddanych kontroli Ośrodek zatrudniał **psychologa dziecięcego**. Praca psychologa w zależności od potrzeb obejmowała m.in. spotkania indywidualne z dziećmi, spotkania indywidualne z mamami, spotkania grupowe z dziećmi, VIT - wideotrening komunikacji, warsztaty baby watchingu dla dzieci oraz trening empatii i warsztaty wychowawcze dla kobiet.

SOW nie zatrudnia lekarza ani pielęgniarki. Klientki korzystają z publicznej służby zdrowia, która ze względu na lokalizację placówki jest dostępna w bardzo szerokim zakresie. Pracownicy Ośrodka pomagają w uzyskaniu pomocy lekarskiej w przychodniach i szpitalach.

W celu zapewnienia jak najszerszej kompleksowej pomocy mieszkankom Ośrodka oraz osobom ubiegającym się o przyjęcie, SOW zapewnił współpracę z instytucjami, w których zakresie działania leży pomoc kobietom i dzieciom doświadczającym przemocy. Pracownicy Ośrodka współpracowali z Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy, Komisariatem Policji przy ul. Wilczej, Komisariatem Policji przy ul. Ludnej, kuratorami zawodowymi przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia, Przychodnią Służby Zdrowia przy ul. Solec, przy ul. Bednarskiej, Szkołą i Przedszkolem przy ul. Kruczkowskiego, Żłobkiem i Zespołem Szkół przy ul. Drewnianej, Stowarzyszeniem Niebieska Linia, członkami Zespołów Interdyscyplinarnych w przypadkach wszczętych procedur Niebieskiej Karty, uczestniczyli również w pracach Grup Roboczych w związku z ww. Procedurą.

SOW zapewnił regularną **superwizję** zespołu oraz indywidualną psychologów: dziecięcego, dla dorosłych oraz prowadzących grupę wsparcia. Prowadziło ją dwóch doświadczonych superwizorów.

Podczas kontroli sprawdzono 12 teczek akt indywidualnych osób przebywających w SOW. Na podstawie sprawdzonych dokumentów stwierdzono, że:

- we wszystkich przypadkach sporządzono diagnozę problemu przemocy w rodzinie. Diagnozy były wyczerpujące i zawierały dane na temat sytuacji bytowej i emocjonalnej ofiary przemocy oraz określenie przyczyn skierowania do Ośrodka.
- we wszystkich przypadkach opracowano indywidualny plan pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniający potrzeby, cele, metody i czas pracy. W chwili opuszczania przez klientkę Ośrodka plan pomocy uzupełniany był o informacje dotyczące stopnia jego realizacji.
- w aktach znajdowały się wnioski mieszanek o przedłużenie pobytu w placówce.

- w dokumentacji znajdowało się też szereg dokumentów dotyczących stosowania zasad przebywania w Ośrodku (m.in. oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminem, oświadczenia dotyczące opieki nad dziećmi podczas nieobecności matki w Ośrodku, zobowiązanie do solidarnego dbania o ogólnodostępny sprzęt, zobowiązanie do codziennych powrotów o określonej porze, protokoły zdawczo-odbiorcze),
- w dokumentacji dotyczącej klientek przebywających w Ośrodku wraz z dziećmi brak było wywiadów środowiskowych, o jakich mowa w § 1 ust. 1 pkt. 2 lit g rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r. Ze złożonych wyjaśnień oraz ustaleń kontrolnych wynika, iż w celu uzyskania informacji na temat sytuacji rodziny, form udzielonej pomocy, ewentualnej możliwości powrotu do domu, pracownicy SOW kierują pisemne zapytania do Ośrodków Pomocy Społecznej właściwych ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania rodziny.
- w dokumentacjach dotyczących klientek, które opuściły Ośrodek znajdowały się informacje potwierdzające monitoring sytuacji tych osób po opuszczeniu placówki o jakim mowa w § 3 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Państwa o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Dostosować standard Ośrodka w zakresie odpowiedniej liczby łazienek do zapisów w § 1 ust. 1 pkt. lit. d rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r.
2. Uregulować kwestie związane z objęciem osób przebywających w Ośrodku wsparciem w formie poradnictwa medycznego oraz zapewnienia dostępu do pomocy medycznej poprzez zatrudnienie pracownika ochrony zdrowia, bądź poprzez podpisanie stosownego porozumienia z placówkami ochrony zdrowia.
3. Realizować zapisy § 1 ust. 1 pkt. 2 lit g rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r. w sprawie dokonywania oceny sytuacji dzieci przebywających w ośrodku na podstawie wywiadów środowiskowych.
4. Podjąć działania w celu objęcia jak najszerszym wsparciem osób przebywających w Ośrodku mając na względzie w szczególności konieczność udzielania natychmiastowej pomocy specjalistycznej.

Jednocześnie, mając na względzie obecną sytuację kadrową Ośrodka tj. rezygnację z pracy w Ośrodku 5 spośród 8 zatrudnionych w nim pracowników pragnę zwrócić uwagę na konieczność zorganizowania pracy Ośrodka w taki sposób aby zapewnić ciągłość jego funkcjonowania, w tym ciągłość udzielania pomocy specjalistycznej osobom w nim przebywającym. Nowozatrudniona kadra Ośrodka winna spełniać wymogi określone w art. 6a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 poz. 930 z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od

dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.*

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

p.o. Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Włodzimierz Paszyński
Zastępca Prezydent m.st. Warszawy
pl. Bankowy 3/5, pok. 120
00-950 Warszawa
2. Urszula Nowakowska
Przewodnicząca Zarządu
Fundacji Centrum Praw Kobiet
ul. Wilcza 60 lok.19, 00-679 Warszawa